

RIKSDAGENS SVAR 31/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (RP 22/2009 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 7/2009 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Försäkringsskyldighet

Om en idrottsutövare har avtalat med en idrottsförening som bedriver idrottsverksamhet i Finland eller med en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet att idrottsutövaren för idrottande som huvudsakligen bedrivs i Finland ska få minst 9 600 euro i skattepliktig lön per år eller per spelsäsong som är kortare än ett år, ska föreningen eller organisationen genom att försäkra idrottsutövaren i enlighet med denna lag ordna skydd för olycksfall enligt denna lag och för ålderdom till dess att idrottsutövaren fyller 43 år. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas alla löner som enligt avtal ska betalas för samma spelsäsong eller år.

2 §

Olycksfall

Med olycksfall avses en skada eller sjukdom som har orsakats av en plötslig, oförutsedd yttre händelse och dödsfall som orsakats till följd därav.

I enlighet med denna lag ersätts ett olycksfall som har drabbat en idrottsutövare före fyllda 43 år under omständigheter som är typiska för idrottsgrenen

- 1) i samband med en spel- eller idrottsprestation,
- 2) vid träning under handledning eller övervakning eller i enlighet med ett träningsprogram,
- 3) när idrottsutövaren är på väg från sin bostad eller inkvartering till eller från en tävlings-, spel- eller träningsplats,

4) när idrottsutövaren under spel-, tävlings- eller träningsresor deltar i aktiviteter som hör till reseprogrammet,

5) när idrottsutövaren på uppdrag av en idrottsförening eller annan organisation som avses i 1 § representerar föreningen eller organisationen vid ett representationstillfälle samt under resa till och från ett sådant tillfälle.

Som olycksfall ersätts också plötslig ömhet i en muskel eller sena som utan samband med ett olycksfall har uppkommit då idrottsutövaren utfört en ansträngande enskild rörelse. Ersättning betalas dock inte, om orsaken till ömheten är en sjukdom, sannolikt huvudsakligen en tidigare skada eller vävnadsförsvagning av någon annan orsak eller en vävnadsskada som inte kan ha uppkommit utan ett olycksfall.

3 §

Ersättningar för olycksfall

På grund av olycksfall betalas ersättning för rehabiliteringskostnader, olycksfallspension, familjepension, begravningshjälp, menersättning, men- och kläd tillägg, ersättning för ledarhunds-kostnader samt ersättning för hemvårdskostnader och sjukvårdskostnader.

Ersättning betalas på grund av ömhet som avses i 2 § 3 mom. för högst sex veckor efter det att skadan uppkommit.

En idrottsutövares rätt till ersättning till den del ersättning inte betalas med stöd av denna lag bestäms enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004).

4 §

Olycksfallspension

Olycksfallspension betalas till en idrottsutövare

1) som på grund av behandling av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall inte kan skaffa sig förvärvsinkomster genom idrott enligt 1 eller 15 §,

2) som efter det att behandlingen enligt 1 punkten slutförts är varaktigt oförmögen att

fortsätta med idrott, under den tid som han eller hon deltar i yrkesinriktad rehabilitering enligt denna lag med sikte på något annat arbete eller yrke av vilket han eller hon kan få sin huvudsakliga försörjning,

3) vars yrkesinriktade rehabilitering enligt 2 punkten har upphört.

Olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom. för sammanlagt fem år efter utgången av maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

När olycksfallspension som betalas enligt 1 mom. 3 punkten bestäms ska från den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för pensionen dras av de förvärvsinkomster som idrottsutövaren fått efter rehabiliteringen, likväl minst ett belopp som motsvarar inkomstnivån efter rehabiliteringen i ett arbete eller yrke som motsvarar rehabiliteringen.

5 §

Olycksfallspension efter avbruten rehabilitering

Om en idrottsutövares rehabilitering avbryts på grund av en skada eller sjukdom som ersätts i enlighet med denna lag eller av en jämförbar orsak som inte beror på idrottsutövaren, fortgår idrottsutövares rätt till yrkesinriktad rehabilitering och olycksfallspension enligt 4 § 1 mom. 2 och 3 punkten till utgången av den tid som anges i 4 § 2 mom. Avbrottstid som avses ovan och beror på annat än arbetsoförmåga till följd av behandling av skada eller sjukdom för vilken har betalats ersättning räknas inte in i femårstiden.

6 §

Olycksfallspension vid varaktig arbetsoförmåga

En idrottsutövare har rätt till olycksfallspension, om han eller hon före fyllda 43 år till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har blivit varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott enligt 1 eller 15 § och förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femte-

delar enligt en bedömning som gjorts i förhållande till den årsarbetsförtjänst som enligt denna lag används som grund för bedömningen av varaktig arbetsoförmåga.

Vid bedömningen av nedgången i arbetsförmågan beaktas idrottsutövarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som idrottsutövaren skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas också idrottsutövarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra jämförbara omständigheter.

En förutsättning för att olycksfallspension ska betalas är att idrottsutövarens rehabiliteringsmöjligheter har utretts.

Olycksfallspension betalas tidigast efter utgången av den i sjukförsäkringslagen angivna maximitiden för sjukdagpenning och högst till dess att idrottsutövaren fyller 65 år.

7 §

Olycksfallspensionens belopp

Olycksfallspensionens belopp per år är 85 procent av idrottsutövarens årsarbetsförtjänst. Vad som sägs i 4 § 3 mom. ska dessutom beaktas.

8 §

Ersättning för sjukvård och medicinsk rehabilitering

För behandling av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall betalas det ersättning i enlighet med 15, 15 a och 15 b § i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Kostnaderna för undersökning av en skada som misstänks vara orsakad av olycksfall ersätts dessutom i enlighet med 14 § 4 mom. i den nämnda lagen. För nödvändiga och skäligen kostnader för medicinsk rehabilitering till följd av en skada som är ersättningsbar enligt denna lag betalas ersättning så som föreskrivs i 7 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991).

Behandling av skada eller sjukdom som orsakat i denna lag avsedd varaktig arbetsoförmåga ersätts enligt 15 a § i lagen om olycksfallsförsäkring så att onödiga kostnader undviks men utan att idrottsutövarens hälsotillstånd äventyras.

Ersättning i enlighet med 1 och 2 mom. betalas dock inte efter det att idrottsutövarens rätt till olycksfallspension har upphört till följd av att den i 4 § 2 mom. eller 6 § 4 mom. angivna tiden gått ut.

9 §

Menersättning, men- och klädtillägg, ersättning för hemvårdskostnader och ledarhundskostnader

Menersättning betalas i enlighet med 16 § 2 mom., 18 a § och 18 b § 1 och 3—5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring till en idrottsutövare som fått bestående allmänt men av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall.

Mentillägg betalas till en idrottsutövare som till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har försatts i ett så hjälplöst tillstånd att idrottsutövaren inte kan reda sig utan hjälp av en annan person eller om han eller hon annars orsakas exceptionell olägenhet av behandlingen av skadan eller sjukdomen. På mentillägg tillämpas 20 § i lagen om olycksfallsförsäkring.

För onormalt klädsitage som orsakas av långvarig användning av protes, annat hjälpmedel, bandage eller förband till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall betalas det klädtillägg till idrottsutövaren. På klädtillägg tillämpas 20 a § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Till en idrottsutövare som till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall inte förmår sköta sitt hem kan ersättning för hemvårdskostnader betalas i enlighet med 20 b § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Till en idrottsutövare betalas det ersättning för kostnaderna för en ledarhund som idrottsutövaren behöver till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall. Ersättningen

bestäms i enlighet med 20 a § 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring.

Mentillägg, klädtillägg och ersättning för ledarhundskostnader betalas inte efter det att idrottsutövarens rätt till olycksfallspension har upphört till följd av att den tid som nämns i 4 § 2 mom. eller 6 § 4 mom. gått ut.

10 §

Familjepension och begravningshjälp

Om en idrottsutövare har dött till följd av ett olycksfall betalas det efter idrottsutövarens familjepension för högst tio år efter dödsfallet. Familjepensionen beräknas på årsarbetsförtjänsten enligt denna lag. Om inte något annat föreskrivs i denna lag gäller i fråga om familjepensionen i övrigt vad som föreskrivs i 16 § 1 mom. 3 punkten samt i 23, 23 a—23 d, 24 och 24 a—24 c § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Begravningshjälp betalas om en idrottsutövare har dött till följd av ett olycksfall, enligt vad som föreskrivs i 16 § 3 och 4 mom. och 25 § i lagen om olycksfallsförsäkring.

11 §

Årsarbetsförtjänst

Som årsarbetsförtjänst för en idrottsutövare enligt 1 § betraktas den lön för året eller spelsäsongen då olycksfallet inträffade som överenskommit i det avtal som gällde vid tidpunkten för olycksfallet. I årsarbetsförtjänsten räknas också in den lön som idrottsutövaren fått under samma år eller spelsäsong utifrån ett avtal som gällde före det nämnda avtalet. Årsarbetsförtjänsten kan dock uppgå till högst 100 000 euro.

Olycksfallspensionen för varaktig arbetsförmåga enligt 6 § ska med avvikelse från 1 mom. beräknas på basis av en årsarbetsförtjänst om 30 000 euro.

12 §

Yrkesinriktad rehabilitering

Till en idrottsutövare som i enlighet med 4 § 1 mom. 2 punkten är oförmögen att fortsätta med idrott enligt denna lag ska det betalas ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader för åtgärder enligt 6 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Den yrkesinriktade rehabiliteringens nödvändighet bedöms med beaktande av idrottsutövarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till ett med tanke på idrottsutövarens hälsotillstånd lämpligt sådant arbete att han eller hon kan försörja sig med inkomsterna från detta arbete.

13 §

Hur försäkringspremien fastställs

Premien för en försäkring enligt denna lag ska stå i rimlig proportion till kostnaderna för försäkringen. Olycksfallsrisken i respektive idrottsgren ska också beaktas.

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av livsförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i denna lag avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten.

Om en försäkringstagare som avses i 1 § meddelar att en idrottsutövare inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren teck-

nat, överförs ålderspensionsförsäkringen jämte uppsamlade medel till idrottsutövaren och förblir som fribrev i kraft som en individuell pensionsförsäkring utan rätt till återköpsvärde.

15 §

Frivillig försäkring

En idrottsutövare som inte har ingått ett avtal enligt 1 § och får minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst per år för att bedriva idrott huvudsakligen i Finland har rätt till olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet i enlighet med denna lag. Till grund för sådan på försäkring baserad olycksfallspension ska läggas den mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget överenskomna årsarbetsförtjänsten, som ska motsvara idrottsutövarens fortlöpande skattepliktiga idrottsinkomst. Den årsarbetsförtjänst som beaktas kan uppgå till högst det belopp som anges i 11 § 1 mom. Till grund för olycksfallspension som betalas på basis av varaktig arbetsoförmåga läggs dock den årsarbetsförtjänst som anges i 11 § 2 mom.

Om en ny försäkring enligt denna lag tas för idrottande som redan omfattas av en försäkring enligt denna lag, upphör den tidigare försäkringen att gälla när den nya försäkringen träder i kraft.

16 §

Ordnande av olycksfallsskydd och handläggning av ärenden

Bestämmelserna i 26 §, 32 § 5 och 6 mom., 32 a, 33, 37, 38, 38 a, 60 a, 61, 61 a, 62, 63, 64 a—64 f och 64 h—64 i § i lagen om olycksfallsförsäkring ska iakttas, om det inte i denna lag i fråga om olycksfallsskydd föreskrivs något annat om arbetsgivarens rätt till pension som motsvarar lön för sjukdomstid, beviljande av försäkring enligt denna lag, försäkringens förfallande, överföring av försäkringen vid försäkringstagarens konkurs, meddelande om försäk-

ringsvillkor, tidpunkten för när försäkringsgivarens ansvar inträder, information som behövs för premien, höjning och preskription av premien, försäkringens upphörande vid försäkringsbolagets konkurs, höjning av ersättningen till följd av dröjsmål, regressrätt, minskning av förmåner enligt denna lag, överföring och utmätning av ersättning, rätten till information, rätten och skyldigheten att lämna information, hemlighållande av uppgifter samt om teknisk anslutning. I fråga om ansökan om olycksfallsersättning, behandling av ärenden, betalning och fastställande av ersättning samt i fråga om meddelande av beslut gäller dessutom, om inte något annat föreskrivs i denna lag, 4 kap. i lagen om olycksfallsförsäkring med undantag för kapitlets 43 §.

I fråga om ny behandling av ett ärende, rättelse av fel i beslut och återkrav av grundlöst utbetald ersättning gäller vad som föreskrivs i 5 kap. 53 e—53 g § i lagen om olycksfallsförsäkring. Vad som i 55 § i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs om straff för brott mot skyldigheten att lämna uppgifter och brott mot arbetsgivarens skyldigheter enligt lagen om olycksfallsförsäkring tillämpas på idrottsföreningar och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet enligt 1 § samt på idrottsutövare som avses i denna lag.

Olycksfallsskydd enligt denna lag ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolslagen eller lagen om utländska försäkringsbolag har rätt att i Finland bevilja försäkring av skadeförsäkringsklass 1 enligt 2 § i lagen om försäkringsklasser.

För att kunna bevilja olycksfallsförsäkring enligt denna lag och avgöra storleken på försäkringspremien har försäkringsbolaget rätt att av Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund få de grenspecifika uppgifter som förbundet med stöd av 18 § 2 mom. fått av försäkringsbolag om idrottsutövare som försäkrats enligt denna lag, antalet olycksfall och utbetalda ersättningar för de tre föregående åren eller spelsäsongerna.

17 §

Justering av belopp

De ersättningsbelopp som föreskrivs i 9 § 1—3 och 5 mom. samt 10 § justeras och avrundas kalenderårsvis i enlighet med 60 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring.

De belopp som föreskrivs i 1 och 11 § samt i 15 § 1 mom. justeras kalenderårsvis med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och avrundas till närmaste hela tio euro.

Olycksfallspension som föreskrivs i 6 § och familjepension som föreskrivs i 10 § justeras kalenderårsvis med arbetspensionsindex enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare, dock med högst 4 procent per kalenderår.

18 §

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbunds och försäkringsanstalternas uppgifter

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund har till uppgift att svara för uppföljningen och den allmänna tillsynen över försäkringssystemet samt att föra ett register över de i enlighet med denna lag försäkrade idrottsutövarna och över försäkringstagarna. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund ska varje år före utgången av mars lämna en berättelse till social- och hälsovårdsministeriet varav framgår hur försäkringsskyddet enligt denna lag har genomförts. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund sköter också de övriga uppgifter som enligt denna lag ankommer på förbundet.

Försäkringsanstalterna ska varje år före utgången av februari ge Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund den information om försäkringar och skador enligt denna lag som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna enligt 1 mom. Försäkringsanstalterna ska också en gång per år och vid behov också annars ge idrottsutövarna en utredning om försäkringsskyddet. Försäkringsanstalterna ska utan dröjsmål informera idrottsutövarna om sådana för-

summelse av premiebetalningen som leder till att försäkringsskyddet enligt denna lag upphör.

Försäkringsanstalterna ska varje år senast en månad efter att spel- eller tävlingssäsongen för en idrottsgren har börjat, med tanke på de uppgifter som föreskrivs för grenförbunden i 19 §, informera grenförbunden om att idrottsföreningar som hör till grenförbunden och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet har en gällande försäkring enligt denna lag. Av informationen ska med samtycke av de idrottsutövare som omfattas av försäkringen framgå deras namn och personbeteckning. Försäkringsanstalterna ska på motsvarande sätt informera grenförbunden om att en försäkring börjar gälla eller upphör under spelsäsongen. Informationen ska då ges utan dröjsmål och senast en månad efter att försäkringen börjat gälla eller sagts upp eller efter att försäkringen upphört utan uppsägning.

19 §

Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar

Grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet ska se till att idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet och deltar i tävlingsverksamhet ordnar försäkringsskydd i enlighet med denna lag. För detta ändamål har grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet rätt att ur det register som förs av Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund få information om de idrottsutövare som omfattas av deras verksamhet och är försäkrade i enlighet med denna lag.

Idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet ska varje år underrätta sina grenförbund om hur många idrottsutövare inom denna lags tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbunden ska varje år före utgången av februari, i det syfte som anges i 1 mom., sända uppgifterna till Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund.

20 §

Ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten

En idrottsförening eller annan organisation som bedriver idrottsverksamhet och som har försummat försäkringsskyldigheten enligt 1 § är skyldig att bekosta det skydd enligt denna lag som en idrottsutövare har gått miste om på grund av försummelsen.

21 §

Betalningsförsummelse och indrivning av premier

Om en försäkringsanstalt på grund av försummad premiebetalning säger upp en försäkring, fortgår idrottsutövarens försäkringsskydd dock minst en månad efter det att försäkringsanstalten har sänt idrottsutövaren ett skriftligt meddelande om att försäkringen upphör.

I denna lag avsedda försäkringspremier jämte dröjsmålsränta får drivas in i utskökningsväg utan dom eller beslut i enlighet med lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

22 §

Lämnande av uppgifter om förvärvsinkomster och behandling av personuppgifter

En idrottsutövare som avses i 1 § är skyldig att lämna en idrottsförening eller annan organisation som bedriver idrottsverksamhet och som avses i paragrafen de uppgifter om sina inkomster enligt tidigare avtal för samma år eller spelsäsong som är nödvändiga för bedömningen av försäkringsskyldigheten enligt denna lag.

I fråga om hantering av information som erhållits med stöd av 1 mom. gäller personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

23 §

Överklagande

I fråga om överklagande som gäller olycksfallsskydd och ordnande av sådant enligt denna lag, undanröjande av beslut och extraordinärt ändringssökande gäller 53, 53 a—53 d, 53 f, 53 h och 54 § i lagen om olycksfallsförsäkring.

24 §

Tillämpning av lagen om försäkringsavtal

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska på försäkringar som avses i 14 § tillämpas lagen om försäkringsavtal (543/1994).

25 §

Utlåtande

Vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller förutsättningarna enligt denna lag, ger Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund ett utlåtande på ansökan av en part.

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen av den 16 juni 2000 om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (575/2000) jämte ändringar.

På spel- eller tävlingssäsonger som börjat och på olycksfall som inträffat före denna lags ikraftträdande ska de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

Om det någon annanstans i lag hänvisas till lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare från år 2000, ska i stället denna lag tillämpas.

Helsingfors den 14 april 2009
